

Στον λαβύρινθο του μύθου

Η ζωγραφική της Κυριακής συνιστά μια γοητευτική μύηση στα αρχέγονα ερωτήματα της αθωότητας

Ατμόσφαιρα αινιγματική, μαγευτική, ιερή εκπέμπουν οι πίνακες της Κυριακής. Από έργο σε έργο μια ιστορία εξελίσσεται μπροστά στο βλέμμα μας. Ένα ιδιότυπο τέμπλο σχηματίζεται με τις εικόνες ενός κοριτσιού που αντικρίζει τον θεατή με αθωότητα αλλά και απορία, καθώς πρωταγωνιστεί σε μοναχικές σκηνές είτε ξετυλίγοντας ένα κουβάρι με κόκκινη κλωστή είτε περιπλανώμενη σε αινιγματικούς χώρους, ντυμένη με λευκό δαντελωτό φόρεμα.

Δεν μπορεί να αποφύγει κανείς όσα υπαινικτικά μας λένε το βλέμμα και η σωματική στάση της πρωταγωνίστριας. Η όλη σύνθεση απευθύνεται στον θεατή και τον προσκαλεί να εισέλθει στον μαγικό ή και μαγευτικό χώρο του πίνακα, ζωγραφισμένο με αληθοφανή πινελιά. Σκοτάδια και σκούρες γωνιές κάνουν τους πίνακες να μοιάζουν ακόμη πιο πολύ με μύηση σε κρυφούς κόσμους. Με μοτίβο - οδηγό την παιδίσκη και το κουβάρι με την κόκκινη κλωστή, η Κυριακή μας αφηγείται καταστάσεις ονειρικές ή φανταστικές. Μέσα από την παιδίσκη και το κουβάρι με τη κόκκινη κλωστή, η Κυριακή μας αφηγείται καταστάσεις ονειρικές ή φανταστικές, μικρά και μεγάλα αινίγματα που άλλοτε αποκαλύπτουν κι άλλοτε μισοκρύβουν ερωτήματα που διαισθανόμαστε ότι παραπέμπουν σε αρχέγονα μυθικά μοτίβα του ανθρώπινου πολιτισμού.

Το κουβάρι από κόκκινη κλωστή, μονίμως στο χέρι της κοπέλας και οι σκοτεινοί κλειστοί χώροι τριγύρω, είτε πίσω απ' τους κορμούς των δέντρων του δάσους είτε καταπακτές και δωμάτια, σταθερά παραπέμπουν στον αρχαίο 'μίτο' και τον μύθο της Αριάδνης στον Λαβύρινθο.

Συχνά, η κόκκινη κλωστή γίνεται πλεκτό και σχηματίζει ένα κουκούλι. Άλλοτε ράβει μια σχισμή στον τοίχο και κρύβει τη μορφή της παιδίσκης. Αλλού γίνεται πλεκτάνη αράχνης στο δάσος. Και καμιά φορά μεταμορφώνεται σε ηλεκτρικό πηνίο πυρακτωμένο. Σε ορισμένα έργα, ένα φόντο από αρχαίες τοιχογραφίες κάνει σαφέστερες τις παραπομπές στον αρχαίο κόσμο και τους μύθους του.

Γενικεύοντας, θα λέγαμε ότι η ζωγράφος αναπτύσσει, μεθοδικά αλλά και διακριτικά, μια σειρά από σύμβολα και μυθικούς υπαινιγμούς, και ο θεατής συμμετέχει σ' αυτήν την εικονογραφία και "μυείται" - έχει δηλαδή μισόκλειστα τα βλέφαρα όπως δηλώνει αυτή η σημαντική λέξη - σ' έναν κόσμο και σ' ένα αφήγημα γεμάτο από κοριτσιίστικες απορίες ως

προ τον εαυτό της, τον κόσμο, το αδιέξοδο ή το ανέφικτο, το ιδεατό, το μυστικό. Δεν γνωρίζει, απορεί, ψάχνει και βρίσκει.

Ως προς την εικαστική γραφή, η Κυριακή έχει από νωρίς ερευνήσει και κατακτήσει μια προσωπική πινελιά, έντεχνα λεπτομερειακή αλλά την ίδια στιγμή και σκόπιμα αθώα. Η σύνθεση του πίνακα είναι λιτή και ιεραρχημένη ως προς το κεντρικό θέμα.

Από άποψη ιστορίας της τέχνης, οι πίνακες της Κυριακής ανήκουν στον χώρο του μαγικού ρεαλισμού. Είναι μια σπουδαία ζωγραφική παράδοση όπου έδωσαν μεγάλα έργα συμβολισμού καλλιτέχνες όπως ο Α. Μπέκλιν και ο δικός μας ο Ν. Γύζης, καθώς και οι νεότεροι Γ. Δέρπαπας, Γ. Μπάικας, Χρ. Μποκόρος, κ.ά. Η Κυριακή από τις πρώτες της εκθέσεις ανήκει σ' αυτόν τον εικαστικό χώρο, με έργα που συνιστούν ένα δικό της δρομολόγιο, προσεκτικά ανιχνευμένο και περπατημένο, εκφραστικά ολοκληρωμένο, ιδεολογικά βιωμένο και εντέλει γοητευτικά διατυπωμένο. Οι πίνακές της σε τραβούν αμέσως στον κόσμο τους.

Η νέα αυτή έκθεση έρχεται να ολοκληρώσει με τον πιο επιγραμματικό και αναμφισβήτητο τρόπο όλη την ως τώρα καλλιτεχνική της πορεία. Είχα το ενδιαφέρον και την χαρά να παρακολουθώ το έργο της εδώ και πολλά χρόνια και να εκπλήσσομαι συχνά από την ωριμότητα και την ειλικρίνεια που το διακρίνει, ενώ αφηγείται αρχέγονους μύθους και ψυχικές καταστάσεις, με τρόπο προσωπικό, βιωμένο, αυτοβιογραφικό.

Σε σημαντικές μουσειακές εκθέσεις εθνικής κλίμακας που συμπεριέλαβα έργα τη - όπως η 'Νεοελληνική Τοπιογραφία, 17^{ος} – 21^{ος} αι.' - το έργο της διακρινόταν ανάμεσα στα κορυφαία ονόματα της νεοελληνικής τέχνης τριών αιώνων. Έχει επίσης ιδιαίτερο ενδιαφέρον να συσχετίσει κανείς την αθωότητα ή το μυστήριο που αναδίδουν τα έργα της με τη ζωγραφική σχολή της Θεσσαλονίκης, τη πνευματική κληρονομιά του Ν. Γ. Πεντζίκη, τον σκιοφωτισμό του Ν. Φωτάκι, τα ψυχογραφήματα του Π. Παπανάκου ή τα τοπία του Φ. Ζογγλοπίτη. Ως προς τον γενικότερο ορίζοντα ιδεών, η ζωγραφική της Κυριακής συνεισφέρει μια ψυχογραφική έρευνα στις πηγές της παιδικής αφύπνισης και ιδεολογικού προσανατολισμού.

Είναι μια σημαντική εικαστική φωνή, μια γοητευτική παραμυθία, μια τρυφερή ανάδειξη της αθωότητας που δοκιμάζει τα μήλα της γνώσης μέσα από την περιπλάνηση στον λαβύρινθο των αρχέγονων ερωτημάτων.

Χάρης Καμπουρίδης
Ιστορικός τέχνης-σημειολόγος
Μέλος της Academia Europaea
11-10-2017